

Tot wie moet ik vanavond spreken?

Wie zijn onze getuigen vanavond?

Zij die de Kristallnacht werkelijk hebben meegemaakt. Dan moeten ze toen een kind zijn geweest. Misschien konden ze niet geloven wat er gebeurde; het land van Beethoven, Heinrich Heine en Goethe bleek giftanden te hebben en zette die diep in haar onschuldige burgers. Ramen die ingeslagen werden. De middenstand die een lesje geleerd moest worden. Mannen en vrouwen, op weg naar huis, naar de opera, naar een park die belaagd werden. Zij konden weinig terugdoen tegen al die knokploegen. Zij hadden geen wapens tot hun beschikking, geen middelen tot zelfverdediging. Waarom zouden ze ook, ze hadden geen kwade bedoelingen! Europa faalde.

Zeker, ik heb de ook donkere, duistere blikken die op me werden geworpen, gezien; tot de rand gevuld met die broeierige cocktail van wantrouwen, haat en onverschilligheid. Ik heb m'n ogen ervoor gesloten. De mens is niet perfect, Nederland is een tolerant land maar ook dat ideaal heeft z'n rafelrandjes.

De les die ik uit de Kristallnacht haal is een heel persoonlijke. Beschouw de overheid met gezonde scepsis, kijk uit voor populisme en vreemdelingenhaat maar geef nooit toe aan angst. Want angst verdooft de zinnen, bevriest de verbeelding en tart het hart. Ga uit van je eigen kracht. En verhef je door boven de onderbuikgevoelens te gaan staan.

En wees er trots op dat je tot een minderheid behoort want de meerderheid is geneigd om vanuit het comfortabele demografische overwicht de dingen net wat monotoner te bekijken.

Mijn hart ligt bij de buitenstaander, hij die onderweg is, de dwaler, de zoeker, de mysticus met de krant van morgen onder zijn arm. De Afrikaan die met niet meer dan een rugzakje op de rug droomt van het Walhalla.

Wees tolerant ten opzichte van de vreemdeling want gij zijt vreemdeling geweest in het Land Egypte.

Toen ik die regels las, als kind in een bibliotheek, voelde ik me veilig. Europa toonde zich door deze Bijbelse regels te adopteren de beschermeling van vreemdelingen. Die zin las als een plechtige belofte die nooit gebroken zou worden. Ik geloofde erin. Natuurlijk, ik zag ook discriminatie en racisme maar de mens is onvolmaakt, terwijl de taal volmaakt is. We kunnen zeggen: dit nooit meer, dit gaan we anders doen, hier houden we ons aan

en we schrijven de spelregels op, we maken wetten om te ontdekken dat de mens wetteloos is, vals speelt en laf is. Ik leg me er niet bij neer, ik houd er wel rekening mee. Humor zal ons redden.

In Europa had de Holocaust plaatsgevonden, maar Europa zou daar lessen uit trekken. Nergens werden mensenrechten en respect voor het individu zo hoog geacht. Tijden veranderen. Zo heeft deze kersverse regering alvast een voorschot genomen op de zaak door het binnenkomende migranten de eerste zeven jaar onmogelijk te maken beroep te doen op de bijstand. "Dat is omdat ons systeem dat niet toelaat," verdedigde PvdA-leider Diederik Samsom zich afgelopen woensdag in de Melkweg toen ik hem confronteerde met deze paragraaf. Hij haalde z'n schouders op. Wat kon je eraan doen? In een crisis moeten migranten als eerste pas op de plaats maken – het is onvermijdelijk. Maar, is dan de vervolgvraag, kunnen we van deze migranten wel verwachten dat ze zorgpremies en andere belastingen afdragen, als ze er toch geen recht op hebben? Betekent dat niet dat we zo in ons land twee systemen creëren voor twee soorten burgers. Burgers en het grauw. Een beetje zoals in de zeventiende eeuw.

Ik begreep uit die zo duidelijk neergeschreven zeven jaar dat de politiek niet weet hoe een mensenleven in elkaar zit. Zeven jaar is lang.

In zeven jaar gaat een kind uit Irak van groep 3 naar groep 8.

In zeven jaar maakt een jongeman uit Angola z'n medicijnenstudie af.

In zeven jaar begint een Afghaanse vrouw een onderneming.

Wat moeten we zeggen tegen een Bulgaar die een gezin te onderhouden heeft, in de kassen van het Westland werkt en op een dag arbeidsongeschikt raakt. Waar heeft hij recht op?

Ons medelijden dat niks kost en wegwaait in de wind.

Waar was u zeven jaar geleden? Wie was u zeven jaar geleden? Zijn we niet allen veranderd? Waarom moet de migrant op achterstand worden gezet?

Deze regering is al gestruikeld over de zorgparagraaf, misschien moet ons dat hoop geven. Misschien begraven ze zichzelf in de migratieparagraaf.

We zijn zo goed als de persoon die het verst van je af staat zich voelt. Op een paar uur vliegen van hier worden migranten in elkaar gerost door para-militaire fascistische knokploegen. Ze noemen zichzelf de Gouden Dageraad, zo'n heerlijk goedkope, pompeuze titel die een gebrek aan ideeën en realiteitszin moet maskeren, van wie de

leden er en masse uit trekken om in de chaotische binnenstad van het melancholieke Athene willekeurige migranten lens te slaan. De Kristallnacht herhaalt zich.

En bij de Albert Heijn wordt een pakje Feta afgerekend.

Natuurlijk, het wordt genoemd in de kranten, er zijn reportages over, vooral door West-Europese media die verlekkerd erop af rennen om te laten zien hoe diep de Grieken gezonken zijn zonder te beseffen dat diezelfde haat en afkeer van migranten, net zo makkelijk hier de kop op kan steken als hier de financiële horror uitbreekt. Als wij allemaal Europeanen zijn, dan zijn we gezamenlijk verantwoordelijk voor wat daar gebeurt. Merkel heeft Athene bezocht, maar zich niet uitgelaten over deze grove schending van mensenrechten. Brussel blijft stil. Waarom? Migrant zijn, zoals altijd geweest, de sluitpost op de begroting. En als zij met hangen en wurgen en hard werken zich hebben opgewerkt tot trotse middenstanders, tot artsen, schrijvers en succesvol en geslaagd zijn in de samenleving dan zal je ze nooit horen praten over het oud zeer. Men neemt het op de koop toe. Die weerstand is ergens goed voor geweest. De migrant is vergevingsgezind, hij wil het nieuwe vaderland niet voor het hoofd stoten. Maar wellicht is het gevaarlijk om zo deemoedig te zijn, je zo passief op te stellen. Misschien is het slimmer, intelligenter om elke keer dat iemand je een vinger wil afhaken, ook maar in de buurt komt, meteen een vuist te maken en van je af te slaan.

Vooraf wanneer de overheid en ons geval, de Europese overheid, gewoon toekijkt hoe het allemaal maar gebeurt. Dat migrantje pesten.

Nee, nooit oproepen tot geweld. Altijd oproepen tot verdraagzaamheid, tot tolerantie, ook wanneer je in de hoek zit waar de klappen vallen. Altijd bereid zijn tot compromis, altijd blijven glimlachen en pas op de plaats maken als dat moet.

Dat is humanisme, dat is Europa.

Misschien.

Misschien.

Ik blijf het hopen.